

Ny Bokin'i Daniela - Isa Fahafito amby Telopolo

Fampodiana ny Fahamarinana tany am-boalohany: Fampahafantarana ny nofin'i William Miller sy ny fiverenan'ny faminaniana amin'ny andro farany

Jeff Pippenger

2024-01-01

Ny nofin'i William Miller dia napetraka tao anatin'ny boky Early Writings, ary noho izany dia iharan'ily famakafakana ara-paminaniana sy fampiharana mitovy izay takina hotanterahin'ny mpianatra iray izay mikatsaka ny hizara marina ny Tenin'ny fahamarinana. Efa nasehon'ny Future for America imbetsaka nandritra ny taona maro io nofy io, nefa eto isika dia mametraka azy ao anatin'ny fianarana momba ny “fitomboan'ny fahalalana,” izay nosokafana tamin’“ny andron'ny farany” tamin'ny 1798. Ny nofy dia miresaka ny tantaran'ily hafatra izay naneho ily fahalalana izay nitombo. Izy io dia maneho rohy eo amin'ny fihetsik'ireo hafatry ny anjely voalohany sy fahatelo.

Ny nofin'i William Miller dia manondro ny asany, ary ny asany dia naseho mialoha tamin'ny alalan'ny asan'i Mosesy teo am-piandohan'ny Isiraely fahiny. Ny fahatanterahan'ny nofin'i Miller amin'ny andro farany dia naseho mialoha tamin'ny alalan'ny asan'i Kristy tamin'ny andro faran'ny Isiraely fahiny. Ny asa izay notanterahin'i Kristy tamin'ny faran'ny Isiraely fahiny dia maneho ny asa tanterahin'i Kristy amin'ny andro faran'ny Isiraely ara-panahy. Ao amin'ny nofin'i Miller, ny asa tanterahina amin'ny andro farany dia aseho ho ataon'ily “Lehilahy Miborosy Vovoka”. Tena zava-dehibe ny mahafantatra ny nofin'i Miller ho faminaniana ny amin'ny fahatanterahan'ny Antso Antsasak'alina amin'ny andro farany. Tena zava-dehibe koa ny mahafantatra fa ny asan'i Kristy ho an'ny Isiraely fahiny tamin'ny andro faran'izy ireo dia naseho mialoha ny asan'ily “Lehilahy Miborosy Vovoka” ao amin'ny nofin'i Miller.

Ny singa iray amin'ny asan'i Kristy izay zava-dehibe homarihina dia izao: tsy hoe nanokatra fotsiny ireo fahamarinana nalevina hatramin'ny andron'i Mosesy Izy, fa niara-nanandratra sy nanitatra ireo fahamarinana tany am-boalohany ireo koa Kristy. Tamin'ny nanaovany izany dia nametraka ohatra Izy fa rehefa tanterahin'ny vahoakan'Andriamanitra ny nofin'i Miller amin'ny andro farany, dia hovelarina mihoatra noho ny fahatakarana azy tany am-boalohany ireo fahamarinana naorina tamin'ny alalan'ny asan'i Miller.

“Tamin'ny andron'ny Mpamonjy, dia nofonosin'ny Jiosy fatratra tamin'ny fakon'ny lovantsofina sy ny anganongano ireo vatosoa sarobidin'ny fahamarinana, ka tsy azo natao ny nanavaka ny marina tamin'ny diso. Tonga ny Mpamonjy mba hanala ny fakon'ny finoanoam-poana sy ny fahadisoana efa notsimbinina hatry ny ela, ary hametraka ireo vatosoa'ny tenin'Andriamanitra ao anatin'ny rafitry ny fahamarinana. Inona no hataon'ny Mpamonjy raha tonga aty amintsika ankehitriny tahaka ny nahatongavany tany amin'ny Jiosy Izy? Tsy maintsy hanao asa mitovy amin'izany Izy amin'ny fanesorana ny fakon'ny lovantsofina sy ny fombafomba. Nalahelo mafy ny Jiosy raha nanao izany asa izany Izy. Efa tsy hitany intsony ny fahamarinana tany am-boalohany avy amin'Andriamanitra, nefa

naverin'i Kristy naseho indray izany. Asantsika ny manafaka ireo fahamarinana sarobidin'Andriamanitra amin'ny finoanoam-poana sy ny fahadisoana. Asa lehibe toy inona no natolotra antsika ao amin'ny filazantsara!" Review and Herald, 4 Jona 1889.

Ankehitriny ilay lehilahy mpamafa vovoka (Kristy) dia manatanteraka "asa mitovy amin'ny fanesorana ny fako navelan'ny lovan-tsofina sy ny fombafomba" tahaka izay notanterahin'ny Liona avy amin'ny firenen'i Joda (Kristy) tamin'ny andron'ny Jiosy. Ao amin'ny nofin'i Miller, ireo vatosoa sarobidin'ny fahamarinana izay voalamina tanteraka tao anatin'ny vata fitahirizan'ny tenin'Andriamanitra, dia nanjary rakotry ny fako sy vatosoa sandoka. Ireo vatosoa ireo dia tsy maintsy navoaka avy tao anatin'ny fako ka napetraka indray tao amin'ilay vata lehibe kokoa misy ny Tenin'Andriamanitra nandritra ny vanim-potoanan'ny Antso Mamatonalina amin'ny andro farany, satria tamin'ny fotoana nijeren'i Miller ireo vatosoa efa naverina tamin'ny laoniny tao amin'ilay vata lehibe kokoa no "niantsoantso noho ny hafaliana indrindra izy, ary izany antso izany no nanaitra" azy. Tamin'ny taona 1847 no nitrangan'ny nofin'i Miller, telo taona taorian'ny Antso Mamatonalina tamin'ny anjely voalohany, koa ny fifohazany tao amin'ilay nofy dia ny Antso Mamatonalina amin'ny andro farany. Izany Antso Mamatonalina izany dia ambara amin'ny alalan'ireo vavolombelona roa izay novonoin'ilay bibidia niakatra avy tao amin'ny lavaka tsy hita noanoa, ary nandry maty teo amin'ny arabe nandritra ny telo andro sy tapany, mandra-panangonana azy ho iray sy namelomana azy tao amin'ny lohasahan'ny taolana maina maty, ary avy eo nasandratra ho famantarana. Ny nofin'i Miller dia tanteraka eo amin'izany arabe izany, ary ao amin'io lohasaha io ihany, izay ambarany ho "efitranony".

Ao amin'ny tantaran'ny Millerita, dia nampiasain'ny Tompo i Miller mba hampiorina ireo fahamarinana tany am-boalohan'ny Advantisma, nefa ny nofiny dia nanambara fa rehefa mandeha ny fotoana dia halevina ireo fahamarinana ireo. Io tranga fanesorana ny fakon'ny lovantsofina sy ny fomba amam-panao io no notanterahin'i Kristy tamin'ny faran'ny Isiraely fahiny, ary tamin'ny fanaovany izany dia nasehony mialoha ny fahatanterahana farany ny nofin'i William Miller.

Ny Jiosy dia tsy nahita intsony "ny fahamarinana voalohany avy amin'Andriamanitra, fa Kristy no namerina azy ho hita indray," ary nofaritany ho "asantsika" ny asany. Ny asantsika dia "ny hanafaka ireo fahamarinana sarobidin'Andriamanitra amin'ny finoanoam-poana sy ny fahadisoana." Ny nofin'i William Miller dia manondro ny fahitana indray, ny fampahafantarana sy ny fandavana, ary ny famerenana amin'ny laoniny ireo fahamarinana voalohany. Mba hanatanterahana ny asa famerenana amin'ny laoniny, dia nametraka ny fahamarinana tao anatin'ny "rafitry ny fahamarinana" i Kristy. Ny "rafitry ny fahamarinana" ho an'i William Miller dia ny fahatakarany ireo hery roa mandrava, dia ny fanompoan-tsampy sy ny fahefana papaly. Amin'ny andro farany, ny "rafitry ny fahamarinana" dia ireo hery telo mandrava: ny dragona, ny bibidia, ary ny mpaminany sandoka.

"Rehefa tonga teto amin'izao tontolo izao Kristy mba haneho ohatra ny fivavahana marina sy hanandratra ireo fitsipika izay tokony hitondra ny fo sy ny fihetsiky ny olona, dia efa nandray vahana lalina tokoa ny lainga tao amin'ireo izay efa nanana mazava lehibe, hany ka tsy nahatakatra intsony ny mazava izy, ary tsy nanana fironana hanolotra ny lovantsofina ho solon'ny fahamarinana. Nolaviny ilay Mpampianatra avy any an-danitra, nohomboany

tamin'ny hazo fijaliana ny Tompon'ny voninahitra, mba hitazonany ny fanaony sy ny zava-noforoniny. Io fanahy io indrindra no miseho eo amin'izao tontolo izao ankehitriny. Tsy tia mandinika ny fahamarinana ny olona, fandrao ho voakorontana ny lovantsofina ka hisy filaminam-baovao hampidirina. Misy ao amin'ny maha-olombelona fahazoan-dalana tsy tapaka ho diso, ary ny olona dia mirona araka ny natiora hanandratra indrindra ny hevitra sy ny fahalalan'olombelona, raha ny amin'izay masina sy mandrakizay kosa dia tsy voatsinjo na ankasitrahana.” Counsels on Sabbath School Work, 47.

Raha tonga eto amin'izao tontolo izao Kristy ankehitriny, dia hahita “io fanahy io ihany” amin'ny fanandratana ny hevitra sy ny fahalalan'olombelona, izay nametraka ny lovantsofina hisolo ny fahamarinana. Ao amin'ny nofin'i Miller, amin'ny andro farany, Kristy dia tonga amin'ny maha-lehilahy mitondra borosy fanadiovana azy mba hanatanteraka izany asa izany indrindra. Rehefa tanteraka ny asany amin'ny maha-lehilahy mitondra borosy fanadiovana azy, dia hamirapiratra avo folo heny noho ny masoandro ireo firavaka tany am-boalohany, toy ny vavolombelona roa, asehon'i Miller, izay mifoha amin'ny antson'ny fitarainana mafy.

Ny rafitry ny fahamarinana nomena an'i Miller dia ny firafitry ny faminaniana momba ireo hery roa mpandravarava, ary ny rafitry ny fahamarinana nomena an'i Future for America dia ny firafitry ny faminaniana momba ireo hery telo mpandravarava. Ny “lakile” izay nifatotra tamin'ilay vata dia ilay fomba manokana izay novahana ny tombo-kaseny ka nomena an'i Miller, ary avy eo koa ho an'i Future for America.

Tamin'ny andron'i Kristy, ny fanalahidin'ny fahalalana dia efa nesorina tamin'ireo izay tokony ho nitahiry izany mba hanokafana ny trano firaketana ny haren'ny fahendrena ao amin'ny Soratra Masina ao amin'ny Testamenta Taloha. Ny raby sy ny mpampianatra dia saiky nanidy ny fanjakan'ny lanitra tsy ho azon'ny mahantra sy ny ory, ka namela azy ireo ho faty. Tao amin'ny lahateniny, Kristy dia tsy nitondra zavatra maro teo anatrehan'izy ireo indray mandeha, fandrao hampikorontana ny sainy Izy. Nataony mazava sy miavaka ny hevi-dehibe rehetra. Tsy nataony tsinontsinona ny famerenana ireo fahamarinana tranainy sy efa mahazatra ao amin'ny faminaniana, raha toa ka hanompo ny tanjony izany mba hampiorina hevitra ao an-tsaina.

“I Kristy no niandohan'ny vatosoa sarobidy rehetra fahiny momba ny fahamarinana. Tamin'ny asan'ny fahavalo dia voaesorina tamin'ny toerany ireo fahamarinana ireo. Nisaraka tamin'ny toerana marina tokony hisy azy izy ireny, ka napetraka tao anatin'ny rafitry ny fahadisoana. Ny asan'i Kristy dia ny namerina nandrindra sy nanorina ireo vatosoa sarobidy tao anatin'ny rafitry ny fahamarinana. Ireo foto-kevitra ny fahamarinana izay nomeny Izy tenany mba hitahiana izao tontolo izao dia nalevin'ny fiasan'i Satana, ka toa ringana tanteraka. Novonjen'i Kristy avy tao amin'ny fako nateraky ny fahadisoana ireo, nomeny hery vaovao sy mahavelona, ary nodidiany hamirapiratra tahaka ny firavaka sarobidy sy hiorina tsy miova mandrakizay.

“Kristy Tenany dia afaka nampiasa na iray aza tamin'ireo fahamarinana tranainy ireo nefa tsy nila nindrana na dia sombintsombiny kely indrindra aza, satria Izy no niavian'izy rehetra. Izy no nametraka izany tao amin'ny sain sy ny eritreritry ny taranaka tsirairay, ary rehefa tonga

teto amin'izao tontolontsika izao Izy dia nandamina indray sy nampameno aina ireo fahamarinana izay efa maty, ka nahatonga azy ireo ho mahery kokoa ho tombontsoan'ny taranaka ho avy. I Jesosy Kristy no nanana ny hery hamonjy ireo fahamarinana avy ao amin'ny korontam-bato, ary hanolotra azy indray amin'izao tontolo izao miaraka amin'ny havaozina sy hery mihoatra noho izay nananany tany am-boalohany.” Manuscript Releases, boky faha-13, 240, 241.

Mahaliana ny manamarika, ao amin'ilay andininy farany, fa ny fanalahidy izay nampiasain'i Kristy tamin'ny faran'ny Isiraely fahiny dia ny hanokatra ny Testamenta Taloha. Ny fanalahidin'ny fomba fiasa nampiasain'i Miller no nanokatra ny vata fitahirizan'ny Testamenta Taloha sy Vaovao; kanefa amin'ny andro farany, eo amin'ny famaranana ny nofiny, dia lehibe kokoa ilay vata. Ny fanalahidin'ny fomba fiasa amin'ny andro farany dia tsy manokatra ny Testamenta Taloha sy Vaovao ihany, fa ny Fanahin'ny Faminaniana koa. Ny fanesorana ny tombo-kasen'ny Fanambaran'i Jesosy Kristy, mialoha indrindra ny hifaranan'ny fahasoavana, dia tanterahin'ilay Liona avy amin'ny firenen'i Joda, izay aseho ao amin'ny nofin'i Miller amin'ny maha-lehilahy mitondra borosy fanadiovana azy. Sister White dia manondro fa ny asan'ilay lehilahy mitondra borosy fanadiovana dia mitranga mialoha indrindra ny hifaranan'ny fahasoavana.

“Ny Tompo dia nanome ahy fahitana ny 26 Janoary, izay hotantaraiko. Hitako fa ny sasany tamin'ny vahoakan'Andriamanitra dia ketrina saina sy rendremana; ary zara raha antsasak'adiny ihany no nifoha, ka tsy nahatsapa ny fotoana izay iainantsika ankehitriny; ary efa niditra ilay 'lehilahy' nitondra ny 'borosy famafazana vovoka,' ka nisy ny sasany tandindomin-doza ho voafafa hiala. Nitalaho tamin'i Jesosy aho mba hamonjy azy ireo, mba hitsimbina azy elaela kokoa, ary hamela azy hahita ny loza mahatahotra mananontanona azy, mba hahafahany miomana dieny mbola tsy tara mandrakizay. Hoy ilay anjely: 'Ho avy ny fandranganana tahaka ny tadio mahery vaika.' Nitalaho tamin'ilay anjely aho mba hangoraka sy hamonjy ireo izay tia ity izao tontolo izao, sy miraiki-po amin'ny fananany, ary tsy manaiky hisaraka amin'ireo, sy hanao sorona izany mba hampandroso ny iraka eo amin'ny diany hamahanana ireo ondry noana, izay ringana noho ny tsy fahampian'ny sakafo ara-panahy.”

“Rehefa nojereko ny fanahy mahantra izay maty noho ny tsy fananany ny fahamarinana ankehitriny aho, ary ny sasany izay nilaza fa mino ny fahamarinana dia namela azy ireo ho faty tamin'ny fitazonany ny fitaovana ilaina hanohizana ny asan'Andriamanitra, dia nampangirifiry loatra ny fahitana izany, ka niangavy ny anjely aho mba hanaisotra izany tsy ho eo anatrehako. Hitako fa rehefa niantso ny amin'ny ampahan'ny fananany ny asan'Andriamanitra, tahaka ilay zatovo izay nankeo amin'i Jesosy, [Matio 19:16–22.] dia niala sady nalahelo izy ireo; ary tsy ho ela dia handalo sy hahafaoka ny fananany rehetra ny loza mibosesika, ka amin'izay dia ho tara loatra ny hanao sorona ny haren'ny tany sy hametraka rakitra any an-danitra.” Review and Herald, 1 Aprily 1850.

Ny “kapoka mibosesika” dia tandindon'ny lalàna Alahady ho avy tsy ho ela, ary ny asan'ilay lehilahy nitondra borosy fanadiovana tao amin'ny nofin'i Miller dia mitranga mialoha indrindra ny hifaranan'ny fotoam-pahasoavana. Rehefa voadio ny efitra no averiny ao anatin'ilay vata lehibe kokoa indray ny firavaka, ary amin'izay izy ireo dia hamirapiratra impolo heny noho ny

masoandro. Daniela sy ireo telo lahy mendrika dia hita fa impolo heny no tsara noho ny hafa.

Ary nonfaranan'ny andro izay efa nolazain'ny mpanjaka hampidirana azy ireo, dia nampidirin'ny lehiben'ny tandapa teo anatrehan'i Nebokadnezara izy. Ary niresaka taminy ny mpanjaka; ary tamin'izy rehetra dia tsy nisy hita tahaka an'i Daniela sy Hanania sy Misaela ary Azaria; koa dia nijoro teo anatrehan'ny mpanjaka izy. Ary tamin'ny raharaha rehetra momba ny fahendrena sy ny fahalalana izay nanontanian'ny mpanjaka azy ireo, dia hitany fa avo folo heny noho ny mpanao ody rehetra sy ny mpanandro rehetra izay tany amin'ny fanjakany rehetra izy ireo. Daniela 1:18–20.

Ny “faran'ny andro,” ho an'i Daniela, dia naneho ilay fitsapana lehibe izay namoahan'i Nebokadnezara didim-pitsarana, ary io fitsapana io dia tandindon'ny lalàna Alahady amin'ny andro farany. Ireo fahamarinana tany am-boalohany sy fototra dia hamirapiratra avo folo heny kokoa rehefa haverina amin'ny laoniny amin'ny andro farany, noho ny tamin'ny fotoana nahafantarana azy voalohany. Ireo fahamarinana ireo, sy ireo hendry izay mahafantatra izany fahamarinana izany amin'ny andro farany, dia hamirapiratra avo folo heny kokoa mandritra ny ranonorana farany, izay famerimberenana ny Antso amin'ny Misasakalina.

“Ampanalavirin'ao loatra ny fihavian'ny Tompo. Hitako fa ho avy ny orana farany tahaka [ny tampoka] amin'ny antso tamin'ny misasakalina, ary amin-kery avo folo heny.” Spalding and Magan, 5.

Ny famerenana amin'ny laoniny ireo fahamarinana tany am-boalohany dia tanterahina amin'ny fampiharana ny fomba fiasan'ny ranonorana farany, dia ny hoe “tsipika anampy tsipika.” Rehefa tafaverina amin'ny laoniny izany, ireo fahamarinana tany am-boalohany dia mamirapiratra “in-folo heny” mihoatra noho ny tamin'ny fotoana nijeren'i Miller azy voalohany. Ny hendry izay mampiasa ny fanalahidin'ny fomba fiasa mba hamerenana amin'ny laoniny ireo fahamarinana tany am-boalohany, dia mahazo fanandramana “in-folo heny” tsara kokoa noho ireo izay mihinana ny fomba fiasan'i Babylona. Ireo izay voafafan'ilay lehilahy mitondra borosy fanadiovana loto, dia ireo izay efa niraikitra tamin'ireo lovantsofina sy fomba amam-panao izay nanarona ny fahamarinana tany am-boalohany, ka voadio hiala miaraka amin'ireo fahadisoan'ny lovantsofina sy ny fomba amam-panao izay efa niraiketany.

Ny fampianarana diso dia sampy.

“Raha mandà ny fahamarinana ny olona, dia mandà ny Mpamorona azy. Raha manitsakitsaka ny lalàn'Andriamanitra izy, dia mandà ny fahefan'ilay Mpanome ny lalàna. Mora toy ny fanaovana sampy avy amin'ny hazo na vato ihany ny manao sampy avy amin'ny fampianaran-diso sy ny teôria diso.” The Great Controversy, 584.

Ny fanambaràna natao tamin'i Efraïma izay nanamarika ny fiasaran'ny fotoam-pahasoavana ho an'i Efraïma, dia manasongadina ny fahamarinan'izay tanterahin'ilay lehilahy mitondra borosy fanadiovana loto rehefa mamafa ny gorodona.

Efraïma dia miray amin'ny sampy; avelao irery izy. Hosea 4:17.

Ianao no izay haninao, araka ny nasehon'i Daniela sy ireo tovolahy telo mendrika. Ny fanahian-dRahavavy White momba ireo izay “donto sy rendrema” dia nifandray tamin'ny tsy fahavononany sy ny tsy fahafantarany ny lanjan'ny “fahamarinana ankehitriny.” Ny fanahiany dia fanehoana ny ahiahin'i Kristy noho ireo Jiosy mpanditra tamin'ny androny, izay very tanteraka tsy nahita intsony ireo fahamarinana tany am-boalohany. Ny nofin'i Miller dia manondro ny faran'ny Isiraely ara-panahy maoderina, izay efa naseho mialoha tamin'ny alalan'ny Isiraely ara-bakiteny fahiny.

“Ny mpanora-dalàna sy ny Fariseo dia nilaza fa manazava ny Soratra Masina, nefa nohazavainy araka ny heviny sy ny lovan-tsofiny ihany izany. Nanjary nihamafy sy nitaky bebe kokoa hatrany ny fanaony sy ny fitsipiny. Raha ny heviny ara-panahy, dia tonga tahaka ny boky voaisy tombo-kase ho an'ny olona ny Tenin'Andriamanitra masina, ka nakatona tsy ho takatry ny sainy.” *Signs of the Times*, 17 Mey 1905.

Hatramin'ny taona 1863 dia nisy haizina niandalana nipetraka teo ambonin'ny Advantisma Laodiseana, ary ny Baiboly sy ny Fanahin'ny Faminaniana dia tonga ho azy ireo tahaka ny boky voaisy tombo-kase. Vetivety mialoha ny hifaranan'ny fotoam-pitsarana dia voavaha ny tombo-kasen'ny Fanambaran'i Jesosy Kristy, ary izany no mamoka dingam-pitsapana telo misesy izay mifara amin'ny fanesorana ireo izay mandà tsy hahafoy ny sampin'izy ireo, dia ny fomba amam-panao sy ny lovantsofina, amin'ilay lalàna Alahady izay ho avy tsy ho ela.

“Manana Mpanavotra tsy manam-petra isika, ary endrey ny hamamin'ireo vatosoa sarobidy amin'ny fahamarinana izay manambara izany ao amin'ny Tenin'Andriamanitra. Kanefa ireo firavaka sarobidy ireo dia nalevina teo ambanin'ny korontam-bato maro, dia ny lovantsofina sy ny hevi-diso mampianatra fivadiham-pinoana, izay i Satana tenany no namorona. Ny tetiny dia miasa amin-kery hafahafa eo amin'ny sain'ny olombelona mba hanamaizina ny hasarobidin'i Kristy eo imason'izay mino Azy. Ilay fahavalon'Andriamanitra sy ny olombelona dia nandatsaka ody tamin'ireo izay milaza ho mpanara-dia an'i Kristy, hany ka amin'ny maro amin'izy ireo dia azo ambara hoe: Tsy fantany ny andro namangiana azy.” *Review and Herald*, 16 Aogositra 1898.

Ny nofin'i Miller dia mampiseho ny tantaran'ny fanorenana ireo “fahamarinana tany am-boalohany”, ny fandavan'izy ireny tatỳ aoriana, ary avy eo ny famerenana azy amin'ny laoniny amin'ny farany. Vao mialoha ny hifaranan'ny fotoam-pahasoavana dia miditra eo amin'ilay sehatra ny “Lehilahy Miborosy Vovoka”, ka manangana indray ireo fahamarinana tany am-boalohany sady mampamirapiratra azy “impolo heny” kokoa. Izany dia mitranga mandritra ny tantaran'ny Antso amin'ny Miasakalina, izay mialoha ny Antso Mafin'ny anjely fahatelo amin'ny lalàna alahady. Ny Antso amin'ny Miasakalina no manaitra sy mampisaraka ireo virijina mialoha ny lalàna alahady, tahaka ny nitiavan'ny Antso amin'ny Miasakalina nialoha ny fisokafan'ny fitsarana famotopotorana teo amin'ny tantaran'ny Millerita. Rehefa atsipy miverina ao anatin'ilay vata lehibe kokoa, izay naverina tamin'ny laoniny, ireo firavaka, dia efa tara loatra izany, satria io fisehoan-javatra io dia mitranga “aorian'ny” nanadiovana tanteraka ny gorodona.

“Ny vovoka sy ny fako nateraky ny fahadisoana dia nandevina ireo vatosoa sarobidin'ny fahamarinana; kanefa ny mpiasa ho an'ny Tompo dia mahavaha sy mampiharihary ireny

harena ireny, ka olona an'arivony no hibanjina azy amin-kafaliana sy fahatahorana masina. Ny anjelin'Andriamanitra dia homba ilay mpiasa manetry tena, ka hanome fahasoavana sy fahazavana avy any an-danitra, ary olona an'arivony no hotarihina hivavaka miaraka amin'i Davida hoe: 'Ampahirato ny masoko, mba hahitako zava-mahagaga avy amin'ny lalànao.' Ny fahamarinana izay tsy hita sy tsy noheverina nandritra ny taona maro dia hipoitra amin-kery avy ao amin'ireo pejy voazavan'ny tenin'Andriamanitra masina. Ny fiangonana amin'ny ankapobeny, izay efa nandre, nandà, ary nanitsakitsaka ny fahamarinana, dia vao mainka hanao ratsy; fa 'ny hendry,' dia ireo marina fo, no hahatakatra. Misokatra ny boky, ary ny tenin'Andriamanitra dia mahatratra ny fon'ireo izay maniry hahafantatra ny sitrapony. Amin'ny antso mafy ataon'ilay anjely avy any an-danitra izay miara-miasa amin'ny anjely fahatelo, dia olona an'arivony no hifoha avy amin'ilay fahatoranana lalina izay nitana izao tontolo izao nandritra ny taona maro, ka hahita ny hatsarana sy ny hasarobidin'ny fahamarinana." Review and Herald, 15 Desambra 1885.

Ny "arivo" izay mifoha amin'izany fotoana izany dia maneho ny andian'ondrin'Andriamanitra hafa izay mbola ao Babylona, satria ny "antso mafy" dia manomboka amin'ny lalàn'ny Alahady. Ny asan'ilay "Lehilahy Borosy Famafa Vovoka" dia efa nanomboka hatramin'ny 11 Septambra 2001, ary vao mainka kokoa hatramin'ny Jolay 2023.

Hoy ny apostoly hoe: "Ny Soratra Masina rehetra dia nomen'ny tsindrimandrin'Andriamanitra, ary mahaso ho amin'ny fampianarana, ho amin'ny fananarana, ho amin'ny fanitsiana, ho amin'ny fanabeazana amin'ny fahamarinana, mba ho tanteraka ny olon'Andriamanitra ka ho voaomana tsara ho amin'ny asa tsara rehetra." Ny Baiboly no mpanazava ny tenany. Ny andalan-teny iray dia mety ho fanalahidy hamohatra andalan-teny hafa, ary amin'izany no hampazava ny hevitra mifafina ao amin'ny Teny. Amin'ny fampitahana lahatsoratra samihafa izay miresaka ny foto-kevitra iray ihany, sady dinihina amin'ny lafiny rehetra ny fifandraisany, dia hiharihary ny tena hevitra ny Soratra Masina.

"Maro no mihevitra fa tsy maintsy manatona boky fanazavana ny Soratra Masina izy mba hahatakatra ny hevitra ny tenin'Andriamanitra, ary tsy horaisintsika ny toerana milaza fa tsy tokony hianarana ireny boky fanazavana ireny; nefa dia ilaina ny fahaiza-manavaka lehibe mba hahitana ny fahamarinan'Andriamanitra ao ambanin'ilay antontam-pitenin'olombelona. Kely tokoa ny zavatra nataon'ny fiangonana, amin'ny maha-vondrona milaza fa mino ny Baiboly azy, mba hanangonana ireo vatosoa miparitaka ao amin'ny tenin'Andriamanitra ho rojo iray lavorary misy ny fahamarinana! Ny vatosoa amin'ny fahamarinana dia tsy mipetraka eny ambonin'ny tany, araka ny heverin'ny maro. Ilay saina lehibe mpitarika ao amin'ny firaisan'ny ratsy dia miasa mandrakariva mba hitazona ny fahamarinana tsy ho hita maso, ary hampiseho miharihary ny hevitra ny lehibe. Ny fahavalo dia manao izay rehetra hainy hanamaizina ny fahazavan'ny lanitra amin'ny alalan'ny fizotry ny fanabeazana; fa tsy sitrany ny handrenesan'ny olona ny feon'i Jehovah manao hoe: 'Ity no lalana, mandehana amin'izy ity.'"

"Ny vatosoa sarobidin'ny fahamarinana dia miparitaka manerana ny sahan'ny fanambarana; nefa efa nalevina teo ambanin'ny lovantsofina nentin'olombelona, teo ambanin'ny teny sy ny didin'ny olona, ary ny fahendrena avy any an-danitra dia saika noheverina ho tsy misy dikany; fa nahomby Satana tamin'ny nampino izao tontolo izao fa ny tenin'ny olona sy ny zava-bitany

dia zavatra manan-danja lehibe. Jehovah Andriamanitra, Mpamorona ny tontolo maro, dia nanome ny filazantsara ho an'izao tontolo izao tamin'ny vidiny tsy manam-petra. Tamin'ny alalan'io Mpiasa masina io no nanokafana loharano mahafaly sy mamelombelona, dia fampiononana avy any an-danitra sy fanalefahana mitoetra ho an'ireo izay ho avy eo amin'ny loharanon'aina. Mbola misy lalan-dra misy fahamarinana mbola ho hita; nefa ny zavatra ara-panahy dia amin'ny ara-panahy no anavahana azy. Ny saina voasaron'ny ratsy dia tsy mahay mankasitraka ny hasarobidin'ny fahamarinana araka izay ao amin'i Jesosy.” Review and Herald, 1 Desambra 1891.

Ny asan'i Kristy, araka ny aseho ao amin'ny nofin'i Miller amin'ilay lehilahy nitondra borosy famafa vovoka, dia roa sosona. Izany dia ny hanesorana ny fahadisoana, ary hamerina amin'ny laoniny ny fahamarinana tany am-boalohany. Ny fanesorana ny fahadisoana koa dia roa sosona, satria rehefa voafafa hivoaka eo am-baravarankely ny fahadisoana, dia entiny miaraka aminy koa ireo izay misafidy ny hifikitra hatrany amin'ireo fahadisoana. Ny asam-pisarahana tanterahin'ilay lehilahy mitondra borosy famafa vovoka dia resahin'i Jeremia koa, ary mifanaraka amin'i Ranabavy White ny fanambaràny, fony izy nilaza fa: “ny mpiasan'ny Tompo dia afaka mampiharihary ireo harena ireo, ka olona an'arivony no hijery azy amin'ny hafaliana sy ny fahatahorana lalina.”

Koa izao no lazain'i Jehovah: Raha miverina ianao, dia hampodiako indray, ka hitsangana eo anatrehako ianao; ary raha avoakanao ny sarobidy hiala amin'ny tsinontsinona, dia ho tahaka ny vavako ianao; aoka izy ireo no hiverina aminao, fa ianao kosa aza miverina aminy. Jeremia 15:19.

Ny tontolon-kevitra ny andalan-teny ao amin'i Jeremia dia miresaka amin'ireo izay niaina ny fahadisoam-panantenana voalohany tamin'ny 18 Jolay 2020. Tsy ilay “Dirt Brush Man” ihany no mampisaraka ny sarobidy amin'ny ratsy, fa asan'ireo izay asehon'i Jeremia koa izany, dia ireo izay aseho ho manao fanapahan-kevitra na hiverina amin'ny Tompo izy ireo na tsy hiverina. Mazava ho azy fa tsy niaraka tamin'ny Tompo izy ireo, satria raha niara-nandeha taminy izy, dia tsy hisy antony hiverenany. Rehefa miverina izy ireo ka mijoro eo anatrehan'ny Tompo, ary avy eo dia tonga vavan'Andriamanitra, dia ho nahavita asa iray mampisaraka ny sarobidy amin'ny ratsy izy ireo. Ny asan'ilay “Dirt Brush Man” dia mitaky ny fandraisan'anjaran'ny hendry. Ny asan'ilay “Dirt Brush Man” ao amin'ny nofin'i Miller dia aseho koa rehefa manadio ny famoloany i Kristy amin'ny alalan'ny fizotran'ny fanadiovana amin'ny afo.

“Rahoviana indrindra no hanombohan'ity fizotran'ny fanadiovana ity dia tsy azoko ambara, nefa tsy hanemotra ela izany. Ilay mitana ny fikororohany eny an-tànany no hanadio ny tempoliny ho afaka amin'ny fahalotoana ara-pitondrantena. Hodiovin'ny tanteraka ny famoloany.” Testimonies to Ministers, 372, 373.

Ny “dingan'ny fanadiovana” farany dia nanomboka tamin'ny volana Jolay 2023, ary io no dingan'ny fanadiovana ao amin'ny Malakia toko fahatelo.

“Malakia 3:1–4 no voatonona.

“Misy asa fanadiovana sy fanamasinana mitranga eo amin’ny vahoakan’Andriamanitra, ary ny Tompon’ny maro no nametraka ny tany amin’izao asa izao. Ity dingana ity dia tena mafy sedra ho an’ny fanahy, nefa ilaina izany mba hanesorana izay rehetra fahalotoana. Ilaina ny fizahan-toetra mba hampanatonana antsika amin’ny Rain-tsika any an-danitra, amin’ny fankatoavana ny sitrapony, mba hahafahantsika manolotra fanatitra ho an’i Jehovah amin’ny fahamarinana. Tsy maintsy tohizana ny asan’Andriamanitra amin’ny fanadiovana sy fanamasinana ny fanahy mandra-panetren’ireo mpanompony fatratra, sy hahafatesany amin’ny tena amin’ny fomba lalina, ka rehefa antsoina ho amin’ny fanompoana mavitrika izy, dia hanana maso tokana ho amin’ny voninahitr’Andriamanitra.” Review and Herald, 10 Aprily 1894.

Ny nofy faharoan’i Miller dia manondro ny famerenana amin’ny laoniny ireo fahamarinana tany am-boalohany, ary miaraka amin’izany koa ny famerenana amin’ny laoniny ny vahoaka iray izay efa naely. Ny nofy faharoan’i Nebokadnezara kosa dia manondro ny famerenana amin’ny laoniny ny fanjakany. Ny nofin’i Miller dia miresaka ny fandevenana ireo fahamarinana tany am-boalohany amin’ny fanehoana izany fahamarinana izany ho “naely.” Ny teny hoe “naely” dia tandindon’ny “fotoana fito.” Ny nofin’i Nebokadnezara dia momba ny “fanaely” ny “fotoana fito.” Nebokadnezara dia apetraka eo amin’ny fotoanan’ny farany amin’ny taona 1798, ary eo izy no misolo tena lehilahy niova fo. Miller no tandindon’ny “hendry” amin’ny taona 1798.

Hotohizaintsika ao amin’ny lahatsoratra manaraka ny nofin’i Miller.

«Rehefa antsoina isika mba tsy hitovy hevitra amin’ny hafa, na ny hafa maneho ny tsy fitovian-keviny amin’ny antsika, dia tokony haneho toe-panahy kristiana isika, ary hitandrina mba hasongadina ity zava-misy ity: fa afaka ny hangina sy ho marina isika; fa ny fahamarinana dia mahazaka fizahana. Arakaraka ny handinihana azy no vao mainka hiseho mamirapiratra ny fahazavany. Tsy sitraky ny Tompo izay rehetra manitra hasiahana sy henjana, ary apetrany ny fananarany amin’ireo izay manary fanamavoana sy fanaratsiana amin’ireo izay tsy mitovy hevitra aminy, ka mampiseho azy ireo amin’ny endrika ratsy indrindra azo atao. Ny lanitra manontolo dia mijery ireo izay manao izany tahaka ny nijeren’ny Lanitra ny Fariseo, ary milaza azy ho tsy mahalala na ny Soratra Masina na ny herin’Andriamanitra. Ny fahavalon’ny fahamarinana tsy mahavita manao ny fahamarinana ho fahadisoana. Mety hanitsakitsaka ny fahamarinana izy, ary hieritreritra fa satria nariany izy ka norakofany korontam-bato, dia resy; nefa Andriamanitra dia hanetsika ny sasany amin’ireo mahatoky aminy mba hanao tahaka izay nataon’i Kristy fony Izy tetỳ an-tany,—hanala ny korontam-bato, ary hamerina ny fahamarinana amin’ny toerana sahaza azy ao anatin’ny rafitry ny fahamarinana.

“Ao anatin’ireo antokon’olona izay anaovana ny fahamarinana ho resaka iadian-kevitra, dia hisy ireo izay hanohitra ny zavatra rehetra izay tsy notanany ho fahamarinana; ary raha mbola mamelona tena amin’ny fiheverana izy fa fahadisoana ihany no toheriny, dia mila mihaino amin’ny sofina tsy mitanila izy, mba hahazoany izay atao hoe fahamarinana, ka tsy hanolotra amin’ny fomba diso na handika vilana izay voalaza. Eo anoloany ny ohatry ny olona tamin’ny vanim-potoana rehetra izay niady tamin’ny fahamarinana, ka tamin’izany dia nandà ny saina (sic) avy amin’Andriamanitra ho fanoherana ny tenany. Ho mavesatra ny andraikitra hitoetra amin’ireo olona izay nanana fahazavana lehibe sy fahafahana lehibe, nefa mbola tsy nahomby

tamin'ny nijoro tanteraka tamin'ny lafin'ny Tompo. Raha sahy mijoro tanteraka amin'ny lafin'ny Tompo izy, dia hotehirizina ao amin'ny fahitsiana, na dia antsoina hijoro irery aza. Izy no hampahery azy hijoro amim-pahasahiana, amin'ny fahadiovana sy ny fahitsiana, ka hiady ho an'ny foto-kevitra ny fahamarinana tsy voakolokolo. Izy no hanohana azy amin'ny ady ho an'izay marina satria marina izany, na dia lavo teny an-dalambe aza ny rariny, ary tsy afaka niditra ny hitsiny. Ho fantany izay madio sy tsy misy loto, sady mifanaraka amin'ny fiainan'i Kristy, ka tsy hiala amin'ny foto-kevitra madio indrindra amin'ny fivavahana kristiana izy, na amin'ny fanahy, na amin'ny teny, na amin'ny asa, na dia mijoro manohitra tsy ny tsy fahalalana ihany aza, fa na dia ireo olona voaofana sy za-draharaha aza, izay mampiasa ny fiadian'ny famitahan-kevitra mba hampanginana azy. Ao anatin'izany fifandirana rehetra ataon'ny fahadisoana amin'ny fahamarinana izany dia hotehirizina izy, sady hahazo hihazona fitondran-tena toy izany ka tsy hahavaly na hahatohitra azy ny fahavalony. Hijoro tahaka ny vatolampy amin'ny foto-kevitra izy, ka handà tsy hifandefitra amin'olona na iza na iza, nefa mbola hitahiry ny toe-panahy izay tokony hampiavaka ny Kristiana rehetra.”

“Izay manaraka an'i Kristy dia hanavaka ny masina sy ny mahazatra, ary hifikitra amin'ny porofo marina momba ny toetra sy ny asan'ny olona iray, fa hoy Kristy: ‘Ny voany no hahafantaranareo azy.’ Ny Kristiana dia handroso eo anivon'ny fanoherana isan-karazany rehetra. Hanao tsinontsinona ny fandokafana izy satria avy amin'i Satana izany. Hahalana azy ny fiampangana satria fiadian'ny ratsy izany. Tsy hikelokolo fialonana na hanaram-po amin'ny fanandratana ny tena izy ireo, satria ireo no toetran'ilay fahavalon'Andriamanitra sy ny olombelona. Tsy ho hita ho mpitsikilo izy ireo; satria nampiasain'i Satana ny Jiosy izay nohamavoina tamin'ny fanaovana izany asa izany hanohitra an'i Jesosy. Tsy hanaraka ny rahalahiny amin'ny riaka fanontaniana izy ireo tahaka ny nanarahan'ny Jiosy an'i Kristy, mba hamandrihana Azy amin'ny teniny sy hampahatezitra Azy hiteny zavatra maro, mba hahazoany manao Azy ho meloka noho ny teny iray.” Home Missionary, 1 Septambra 1894.